

jemuž jest odporováno z důvodu podle § 34 čís. 2 konk. ř. Žalobce tvrdil, že firma Brüder Sch. v roku 1932 se pokoušela o mimosoudní vyrovnaní, které se nezdařilo, a že musila zastavit provoz ode dne 5. srpna 1932 pro nedostatek peněz na mzdy dělníků, poněvadž žalovaná banka odeprěla poskytnouti peníze k placení mezd a k úhradě běžné režie a firma sama žádných prostředků k placení neměla. Kdyby tomu bylo tak, pak by z toho plynulo, že úpadci byli již dne 5. srpna 1932 nezpůsobilí k placení, poněvadž tento stav se až do vyhlášení konkursu dne 23. ledna 1933 neměnil. Tím by byl prokázán předpoklad podle § 34 odst. (1) konk. ř. Postupování pohledávek od 5. srpna 1932 počínajíc, byť to bylo plněním smlouvy ze dne 5. října 1931, jest právním jednáním, kterým se dostalo žalované bance jakožto konkursní věřitelce zajištění nebo uspokojení v postoupených částkách, a byly by tím splněny předpoklady odporovatelnosti podle § 34 čís. 2 první případ konk. ř. Těmito okolnostmi se však nižší soudy nezabývaly a neučinily potřebná zjištění. Rovněž takovou vadou je stížen výrok, pokud jím bylo uznáno, že podle úmluvy ze dne 5. října 1931 nabyla žalovaná banka zástavního práva také ke zboží, které bylo uloženo ve skladišti na dvoře, k němuž měla protizávěr také úpadkyně. Tím nenabyla banka zástavního práva k tomuto zboží. Neboť k nabytí zástavního práva jest podle § 451 obč. zák. zapotřebí, aby zástavní věřitel převzal zastavenou věc do uschování (§ 957 obč. zák.), to značí, aby ji měl ve své výhradní moci. Nemohla-li banka bez součinnosti úpadců se zbožím volně nakládati, neměla je ve své výlučné moci, nýbrž zboží bylo ve společné moci banky a úpadců. Odevzdání podle § 452 obč. zák. není v souzeném případě přípustné, poněvadž hmotné odevzdání nebylo ani nemožné ani nebylo spojeno s velkými obtížemi, jak patrně již z toho, že bylo skutečně přeneseno do zvláštní místnosti. Není proto připevnění tabulky na dveřích skladiště, označující zástavní právo banky, platným odevzdáním. Nenabyla-li banka zástavního práva k tomuto zboží, jest povinna zboží to, pokud tu ještě jest, a výtěžky ze zboží již prodaného žalobci vydati a takový žalobní návrh žalobce také učinil. Nižší soudy, vycházejíce z jiného právního názoru, nezjistily, mnoho-li tohoto zboží jest ještě po ruce a mnoho-li činí výtěžky z prodaného zboží.

Čís. 15147.

Platí-li stát dodavateli poštovní spořitelnou, je tato zástupcem státu a ne zmocněncem dodavatelovým, jestliže tento ani nenařídil takový způsob placení ani neměl svého konta u spořitelny.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1936, Rv II 470/34.)

Dle přednesu žalobce prováděl František D. pod firmou »N.« žalovanému státu při stavbě státní veřejné nemocnice v Z. práce, jež většinou objednal u žalobce s podmínkou, že mu postoupí svou pohledávku za práce ty proti žalovanému jako úplatu. František D. práce provedl,

žalobce mu vystavil účet na 30.536 Kč 75 h. D. účet ten uznal a oznámil dne 23. ledna 1932 ředitelství státní veřejné nemocnice, že postupuje tuto částku proti žalovanému žalobci. Ředitelství postup ten oznámila potom ministerstvu zdravotnictví a tělesné výchovy dne 24. ledna 1932. Přes to však žalovaný stát dne 8. února 1932 částku tu dal vyplatiti Františku D-ovi. Žalobce proto požaduje tuto částku po žalovaném jako postoupeném dlužníkovi a navrhuje, aby žalovaný byl uznán povinen k jejímu zaplacení. Proti žalobě namítl žalovaný stát, že postupní listina došla ministerstvu zdravotnictví již pozdě (27. ledna 1932) a to v době, kdy celá pohledávka firmy »N.« byla účtárnou ministerstva poukázána již k výplatě. Příslušný šek byl ministerstvem odeslán poštovní spořitelně v P. dne 7. ledna 1932. V té době ministerstvo zdravotnictví, nemajíc vědomosti o provedené cesi, bylo oprávněno zaplatiti prvnímu věřiteli, t. j. smluvní firmě »N.«, ježto nový věřitel (cesionář) nebyl mu dosud znám. Tím dnem dostalo ministerstvo zdravotnictví svému smluvnímu závazku vůči firmě »N.«, s níž jediné bylo ve smluvním poměru a nebylo nikterak již povinno zařizovati něco za účelem pohledávky žalobci jakožto novému věřiteli, když došla příslušná postupní listina dne 27. ledna 1932. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, p r v ý s o u d z těchto důvodů: K platnosti postupu není třeba, aby byl dlužník o postupu zpraven, avšak vůči dlužníkovi rozhoduje jenom, byl-li o postupu uvědoměn, při čemž je lhostejno, jak a kým. Jen při postoupení pohledávek proti státu na základě smlouvy se vyžaduje, aby úřad k poukazování platu povolán byl formálně vyrozuměn (nař. z 24. října 1897 čís. 251 ř. z.). V daném případě bylo poukazujícím úřadem ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy. Toto bylo o postupu, jenž je předmětem tohoto sporu, uvědoměno dne 27. ledna 1932. Bylo tedy na něm, aby podle tohoto postupu, vědouc o novém věřiteli — žalobci — se zařídilo, a zaplatilo pohledávku žalobci jako cesionáři prostřednictvím poštovní spořitelny, což se stalo až dne 4. února 1932. Tato možnost byla žalovanému v době od 27. ledna 1932 do dne 4. února 1932 dána, neboť podle zprávy poštovní spořitelny v P., kterou žalovaný pověřil provedením oné výplaty jako svého zmocněnce, může vydavatel šeku, po případě převodního příkazu výplatu kdykoliv odvolati do doby, pokud šeková platební poukázka nebyla ještě poštovní spořitelnou odeslána, po případě pokud nebyl proveden přípis na účtě příjemcově. Je při tom vedlejší, zda ministerstvo zdravotnictví právem či neprávem se mohlo domnívati, že snad poukaz byl zatím již vyřízen poštovní spořitelnou. Po vyrozumění o postupu žalovaný jako postoupený dlužník proto cesionáři ručí, a žalobce jako cesionář proti žalovanému jako postoupenému dlužníku, který, ač o postupu zpraven, zaplatil cedentovi, právem se domáhá zaplacení. Běží tu totiž o zaplacení, nikoliv snad o náhradu škody, která by předpokládala na straně žalovaného nějaké zavinění.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

I kdyby bylo pravda, že jsou úřady povinny platiti cestou poštovní spořitelny také dodavatelům, neměnilo by to nic na skutečnosti, že po-

štovní spořitelna je v takovém případě zmocněncem a zástupcem žalované strany a nikoli zmocněncem žalobcovým, kdy žalobce ani takový způsob placení nenařídil, ani svého konta u spořitelny neměl. Podle toho má tedy placení poštovní spořitelnou po právní stránce též význam, jakoby byl býval bezprostředně platil sám dlužník. Podle toho došlo tedy k placení, když už byl dlužník o postupu zpraven, a tento nemůže se zprostiti odpovědnosti, kterou mu ukládají předpisy §§ 1395 a 1396 obč. zák. o., pokud nedokáže, že po uvědomění o postupu svého zmocněnce ani nemohl již včas zpravit o změněné dispozici, k níž byl podle zmíněných míst zákona povinen. Ze skutkového zjištění nižších soudů plyne, že ministerstvo bylo k odvolání platebního příkazu nejen oprávněno, nýbrž že by k němu bylo bývalo za daných poměrů také bylo mělo tolik času, aby výplatě bylo zabráněno a že v té příčině nějaké opatření ani neučinilo. Musí tedy nésti důsledky placení, jež k jeho příkazu provedl zmocněnec. Takovým placením po uvědomění o postupu původnímu věřiteli nemohla se tedy žalovaná strana zbaviti odpovědnosti vůči žalobci jako postupníkovi.

Čís. 15148.

Třebas rozsudek vydaný ve sporu o neplatnosti závěti se týká též odkazovníka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podati žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat.

Proti odkazovníkovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, Rv I 1755/34.)

Podle přednesu žalobkyně ustanovila její matka, zůstavitelka, v posledním pořízení dědici své vnuky Sylvií a Otakara R-ovy, již podali též dědické přihlášky z testamentu. Žalobkyně popírajíc platnost posledního pořízení přihlásila se k pozůstalosti ze zákona, tvrdíc, že jediným dědicem, jenž by ze zákona přicházel v úvahu, je manžel zůstavitelčin Dr. K., jenž byl ustanoven universálním dědicem pro případ, že by se testamentární dědici nedožili 30 roků, jinak mu byl zůstaven prelegát a odkaz. Byvši odkázána na pořad práva, žaluje i Dra K., odůvodňujíc pasivní jeho legitimaci ke sporu tím, že je odkazovníkem pozůstalostního jmění a že také tím je odůvoděno nerozlučné společenství jeho se žalovanými Sylvií a Otakarem R-ovými. Nižší soudy nevyhověly částečným rozsudkem její žalobě, domáhající se výroku, že testament zůstavitelčin je neplatný a že ona jest zákonnou dědičkou zůstavitelčinou k $\frac{3}{4}$ pozůstalostního jmění, pokud žaloba směřovala proti Dr. K-ovi.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jádro sporu je v otázce, zda ohledně spolužalovaného Dr. Viktora K. může býti vydán rozsudek částečný, ačkoliv jde o žalobu o neplatnost